

УДК 343.546:004.738.5:81'373.7

КУКОВИНЕЦЬ Д.О., здобувачка поза аспірантурою, молодша наукова співробітниця Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8417-5873>

ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ СИМВОЛІВ НА ПРИКЛАДІ ЕМОДЗІ У КОНТЕКСТІ ПРОПОЗИЦІЇ ЗУСТРІЧІ ДИТИНИ ЗА СТ. 156¹ КК

DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340495](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340495)

Анотація. У статті здійснено спробу надання кримінально-правової оцінки використання графічних символів (на прикладі емодзі) як можливої форми пропозиції зустрічі при домаганні дитини для сексуальних цілей, відповідальність за яке передбачена ст. 156¹ КК України. З цією метою визначено, що підхід до визначення змісту терміну “пропозиція зустрічі” через словосполучення “висловлення наміру” не повною мірою відповідає природі означеного діяння, що зумовлює пошук нової, більш відповідної лексики. Запропоновано розуміти такою лексему “комунікативний акт”, що є відносно нейтральною за своїм описом і достатньо узагальненою, аби охопити різноманітний арсенал засобів спілкування сексуального спрямування (як вербальних, так і позавербальних). Саме за такого бачення є всі підстави ствердити, що графічні елементи (як-от емодзі) можуть розумітися як така форма вираження пропозиції зустрічі, що має невербальну природу; за своїм характером вона не належить ані до конклюдентних, ані до мімічних актів. Це твердження дає можливість припустити, що вона є візуально-символічним проявом пропозиції зустрічі. Водночас констатовано, що самостійне використання таких символів для правової оцінки дії як пропозиція зустрічі, не є можливим, адже за своєю природою вони не володіють ознакою достатньої однозначності переданого змісту. А відтак відповідна поведінка може бути кваліфікована за ст. 156¹ КК як домагання дитини для сексуальних цілей лише за наявності відповідної вербально вираженої інформації. З огляду на це зроблено висновок, що можливість нормативного закріплення використання графічних символів (у тому числі й емодзі) як форми виразу пропозиції зустрічі за ст. 156¹ КК є потенційно неприйнятним рішенням, адже може потягнути за собою невиправдане розширювальне тлумачення диспозицій означеної статті.

Ключові слова: кримінальне право, кримінальний закон, кримінальне правопорушення, домагання дитини для сексуальних цілей, емодзі, інформаційне діяння, пропозиція зустрічі.

Summary. The article attempts to provide a criminal law assessment of the use of graphic symbols, such as emojis, as a possible form of meeting proposal in the solicitation of a child for sexual purposes, which is punishable under Article 156¹ of the Criminal Code of Ukraine. The author concludes that defining the term “meeting proposal” as “expression of intent” does not fully capture the nature of the act in question, necessitating the search for a more appropriate lexicon. Such a lexeme is proposed to be understood as a “communicative act”, which is a relatively neutral description that is general enough to cover a diverse range of verbal and non-verbal sexual communication tools. From this perspective, it is reasonable to suggest that graphic elements, such as emojis, can be interpreted as a non-verbal expression of a meeting proposal; they are neither conjunctive nor mimetic. This suggests that they are a visual and symbolic manifestation of the proposal to meet. However, the author states that such symbols cannot be used independently for the legal assessment of an action, such as offering to meet, since they do not convey content in a sufficiently unambiguous way. Therefore, relevant behaviour can only be qualified under Article 156¹

of the Criminal Code as the solicitation of a child for sexual purposes if relevant verbal information is present. Given this, the author concludes that regulating the use of graphic symbols (including emojis) as a means of proposing a meeting under Article 156¹ of the Criminal Code is potentially an unacceptable solution, as it could lead to an overly broad interpretation of the provisions of the aforementioned article.

Keywords: criminal law, criminal legislation, criminal offence, solicitation of a child for sexual purposes, emoji, information act, meeting proposal.

Постановка проблеми. Стрімке цифрове забезпечення суспільних відносин супроводжується кількісно-якісними змінами у різноманітних сферах соціального буття. Однією зі знакових змін у цій площині є трансформація сфери людського спілкування, що охоплює нові види каналів, форматів та способів комунікації. Так, для соціуму XXI ст. характерне поступове впровадження, нарівні із традиційними (класичними) формами взаємодії, спеціальних знакових (графічних) елементів, зокрема таких як емодзі¹, смайли², меми³, гіфки⁴, стикери (наліпки) тощо, які подекуди виступають помітними одиницями передачі інформації. Їхні комунікативні функції охоплюють емоційну передачу, емоційне підсилення або ідентифікацію представників певних спільнот (наприклад, кібергравців) тощо.

Означені невербальні практики часто використовуються у сфері сексуального спілкування. За їх допомогою може налагоджуватися попередня інтимна комунікація та ініціюватися подальші зустрічі з сексуальною метою. Результати деяких досліджень показують, що використання, зокрема, емодзі пов'язано з більшою кількістю перших побачень та сексуальних контактів протягом останнього року [5, с. 6].

Водночас, попри загально прийняте суспільством застосування зазначених графічних символів, їх інтеграція у сферу міжособистісного спілкування (серед іншого сексуального характеру) не позбавлена і низки ризиків, пов'язаних із різними формами девіантної (у тому числі кримінально караної) поведінки. Особливе занепокоєння викликають випадки, коли такі комунікаційні засоби використовуються під час інформаційної взаємодії дорослих з дітьми. У цьому контексті доцільно звернути увагу на кримінальні правопорушення сексуальної спрямованості, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України (далі – КК). Одним із них є домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156¹ КК), що полягає у пропозиції зустрічі дитині (підкріпленій для дорослого метою сексуального характеру), у разі якщо після неї було вчинено хоча б одну дію, спрямовану на те, щоб така зустріч відбулася. Незважаючи на те, що аналіз судових рішень за означеною статтею не дозволяє установити випадки використання правопорушниками графічних символів на кшталт емодзі під час висловлення дитині пропозиції зустрічі, однак, не виключено, що означені засоби можуть застосовуються із достатньою регулярністю. З огляду на це, розробка зазначеної проблематики вбачається вкрай актуальною та нагальною.

¹ Емодзі – це “мова ідеограм та смайлів, що використовується на веб-сторінках та при електронному листуванні” [1].

² Смайл – “коротка знакограма, яка відображає емоцію на письмі” [2].

³ Мем – складне текстове утворення, що складається з двох і більше семантичних модальностей (наприклад, зображення та текст/підпис до нього), іронічне/гумористичне за своїм змістом, а також пов'язане чи співвідносне із загальновідомими подіями (ситуаціями, людьми, об'єктами), що викликає у людини переважно позитивні емоції, оскільки є розважальним за суттю, і асоціюється нею з реальною ситуацією, дещо по-новому відкриваючи її суть для реципієнта [3, с. 341].

⁴ Гіфка – коротке закільцьоване відео, рідше картинка [4].

Результати аналізу наукових публікацій. В українській кримінально-правовій думці не проводилися окремі дослідження використання графічних символів (у тому числі й емодзі) у контексті злочину домагання дитини для сексуальних цілей. Водночас теоретичним базисом у цій площині є роботи таких вітчизняних дослідників, як О. П. Березняк, О. В. Крекотень [6, с. 191-195], Є. О. Легкобит [7, с. 16-18], І. Ю. Нагаєць, Ю.В. Тарасенко [8, с. 132-139], Л. І. Соломенко [9, с. 102-110] (у частині визначення природи емодзі як спеціального графічного символу), В. Ю. Горелова (щодо застосування ідеограм (у тому числі й емодзі) для волевиявлення особи [10, с. 175-183]), Р. К. Махачашвілі, А. О. Бахтіна (стосовно особливостей сприйняття емодзі [11, с. 79-96]). Великий пласт розробок у досліджуваній царині започатковано у зарубіжній науковій спільноті. Зазначене, зокрема, стосується таких питань як: визначення ролі емодзі як універсального засобу спілкування (Бівіан Еванс (Vyvyan Evans) [12]) та дослідження його потенціалу для двозначного тлумачення (Марцелл Данезі (Marcel Danesi) [13], Ванесса Леонарді (Vanessa Leonardi) [14, с. 22-44], Озіома Дж. Окей-Калу (Ozioma J. Okey-Kalu), Окечукву Окоріє (Okechukwu Okorie), Ннека У. Нвеке (Nneka U. Nweke) [15, с. 97-108]) тощо. Окремим напрямом у цій площині є кримінально-правові дослідження, що стосуються як аналізу суспільно небезпечної поведінки, що вчиняється за допомогою емодзі, загалом (Нур Алхенді (Noor Alhendi), Асем Баніамер (Asem Baniamer), Надер Алсаламат (Nader Alsalamat), Муамар Саламе (Muamar Salameh), Хамда Аланазі (Hamdah Alanazi) [16, с. 1-13]), так і вивчення питань використання такого інструментарію для цілей домагання дітей для сексуальних цілей зокрема (Конні Барбер (Connie Barber), Сільвія Беттес (Silvia Bettez) [17, с. 1-20]).

Разом із тим не вирішеними як на зарубіжному, так і на національному кримінально-правовому полі залишаються питання кримінально-правової оцінки використання емодзі як форми об'єктивної сторони домагання дитини для сексуальних цілей. Із зазначеного органічно випливає мета цього дослідження.

Метою статті є наукове осмислення проблеми небезпечності використання графічних символів (на прикладі емодзі) як потенційної форми пропозиції зустрічі дитині за ст. 156¹ КК України.

Виклад основного матеріалу. Для належної кримінально-правової оцінки використання графічних символів, на кшталт емодзі, під час домагання дитини для сексуальних цілей, першочергового з'ясування потребує питання дослідження природи “пропозиції зустрічі” як первинної дії у вчиненні цього кримінального правопорушення. Тут варто зауважити, що законодавець не надав пояснення цьому терміну у тексті ст. 156¹ КК, що, відповідно, могло би спростити процес його наукового осмислення. Певне нормативне уявлення про те, що може мати під собою “пропозиція” як термін, міститься у п. 3 примітки до ст. 354 КК, де, зокрема, зазначено, що “під пропозицією у статтях 354, 368, 368³-370 слід розуміти висловлення працівнику підприємства, установи чи організації, особі, яка надає публічні послуги, або службовій особі наміру про надання неправомірної вигоди” (*курсив наш* – Д. К.). Виказується наукова позиція щодо поширення такого тлумачення і на ст. 160 КК (у якій так само використовується вжитий вище термін) [18, с. 136]. Етимологія означального слова “висловлення” наштовхує на думку, що форма такої пропозиції може мати виключно вербальний вияв (чи-то письмовий, чи-то усний). Однак, видається, що механічне перенесення подібного пояснення на ст. 156¹ КК не є можливим з огляду на специфічні особливості кримінального правопорушення, передбаченого нею. За своєю природою домагання дитини для сексуальних цілей є інформаційним актом (який виражається у вербальній та позавербальній формі) сексуальної спрямованості. Адресатом відповідної пропозиції за

аналізованою статтею є дитина, захист розвитку якої є стратегічним загальнонаціональним пріоритетом [19]. Крім того, особливим є і спосіб вчинення кримінального правопорушення за ст. 156¹ КК, що у більшості зафіксованих судовою практикою випадках (8 з 9) передбачає використання інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій. А тому підхід, за яким на позначення “пропозиції зустрічі” використовується слово “висловлення”, не повною мірою відповідає сутності аналізованого діяння. Висловлюємо припущення, що найбільш вдалим відповідником у цьому контексті є “комунікативний акт”¹, який є і відносно нейтральним за своїм описом, і достатньо узагальненим, аби охопити різноманітний арсенал засобів спілкування. Таке означальне слово не має виключно словесного навантаження, а відтак може передбачати різні форми доведення відповідної інформації до відома дитини. Саме така лексема у перспективі може бути уведена до тексту Примітки до ст. 156¹ КК для розкриття змісту терміну “пропозиція зустрічі”. Водночас на цьому етапі дослідження обмежимося виключно постановкою такої проблеми, оскільки вона не є безпосереднім предметом нашої наукової розвідки і потребуватиме додаткового висвітлення ще декількох точкових моментів, що виходять за межі окресленої мети.

Зважаючи на зроблений вище висновок, констатуємо, що “пропозиція зустрічі” у контексті домагання дитини для сексуальних цілей не обмежується виключно вербальною формою, а й може включати випадки її виразу через специфічні графічні символи. Певними аргументами на користь такої позиції можуть слугувати й результати зарубіжних наукових досліджень, за якими встановлено, що використання емодзі або інших символів під час розмови, спрямованої на домагання дитини для сексуальних цілей в соціальних мережах, становить понад половину виявлених зовнішніх характеристик такого спілкування (що відповідає 53%) [17, с. 7]. Застосування такої цифрової символічної форми, враховуючи специфіку злочину, фактично слугує інструментом ускладнення процесу ідентифікації наміру правопорушника, адже останній виявляє свою пропозицію завуальовано. Так, наприклад, на позначення сексуального акту / запрошення до сексу останній може використовувати такі позначення як: “” (молоток), “” (ліжка) [21], “ ” (вказівка праворуч у поєднанні із жестом рукою “ОК”), “ ” (хот-дог і тако), “ ” (змія + рожева квітка), “” (поїзд), “” (американські гірки), “” (поштова скринька), “” (верблюди), “ ” (махająca рука та персик) [22] тощо. Це, зі свого боку, утворює перепони під час формування доказової бази для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Наступним етапом у науковому осмисленні розуміння емодзі як специфічного виразу пропозиції зустрічі варто визнати розкриття характеру такої дії як інформаційного акту. Як відомо, інформаційні дії поділяються на вербальні (словесні) та невербальні, тобто такі, що також несуть ту чи іншу інформацію у виді смислових жестів (конклюдентні дії) та виразних рухів (міміки) [22, с. 140]. З огляду на це, необхідним є з’ясування сутності емодзі як елементу цифрової комунікації. Кембриджський словник позначає його як “цифрове зображення, що додається до повідомлення в електронному спілкуванні, аби виразити певну ідею чи почуття” [24]. У наукових дослідженнях акцентується увага, що такий графічний елемент є способом виразу емоцій *позамовними засобами* [7, с. 16], емотивним *доповненням до мовлення* [6, с. 191], частиною *невербальної* комунікації [8, с. 132]; знак-зображення за своєю суттю

¹ Акт комунікативний – процес обміну інформацією, який відбувається в певному місці, просторі й часі між адресантом та адресатом [20].

[10, с. 181]. З огляду на все вище означене, однозначно можна зробити висновок, що використання емодзі не є словесно вираженою дією, а є різновидом невербальних дій. Водночас з урахуванням того, що емодзі передають емоції, міміку і навіть тон голосу [9, с. 105], назвати послуговування ними конклюдентними або мімічними діями для цілей кримінального права не вбачається певною мірою коректним. Хоча емодзі й можуть відсилати до певних жестів, виразів обличчя, вони не є їх прямим відображенням, а лише імітацією. Більше того, деякі символи апріорі не можуть виконувати таку роль, адже є предметними, абстрактними тощо за своєю суттю (наприклад, значок гучномовця “🔊”). Окрім того, такі графічні засоби, на відміну від конклюдентних та мімічних дій, виражають комунікативний намір опосередковано. Тому, на нашу думку, дії щодо послуговування ними (та, зокрема, іншими графічними символами, загаданими напочатку) доцільно іменувати *візуально-символічними* і, відповідно, окремо визначати їх у ряду з іншими невербальними проявами інформаційних актів.

Іншим завданням, розв’язання якого логічно впливає із сказаного вище, є виявлення того, чи є достатнім *самостійне* використання емодзі для кваліфікації вчиненого як пропозиції зустрічі за ст. 156¹ КК. Визначальним чинником для позитивного висновку у цій площині вважаємо ознаку *достатньої однозначності* переданого змісту повідомлення. Лінгвіст Вівіан Еванс зауважує, що емодзі можна назвати “першою у світі дійсно універсальною формою комунікації” [12, с. 21-22]. На противагу цьому, семіотик Марцелл Данезі акцентує увагу, що одними із головних небезпек для універсальності коду емодзі є його культурно-специфічні варіації, а також постійний потенціал для двозначності, що зростає в міжкультурному контексті глобального села [13, с. 28-29]. Така позиція дослідника набула підтвердження емпіричним шляхом. Зокрема, нігерійськими вченими встановлено, що на тлумачення значення емодзі впливає гендер, соціальний статус особи, а також культурні особливості її середовища [15, с. 105]. Водночас в українському науковому просторі так само було визначено, що сприйняття емодзі залежить і від ментальності, виховання, виду діяльності людини тощо [11, с. 94]. З цього приводу науковиця Ванесса Леонарді влучно зауважує, що емодзі позбавлені чіткої граматики, а їх візуальна природа ускладнює правильне тлумачення та розуміння – на відміну від слів, які мають конкретне словникове визначення та/або значення у контексті [14, с. 42-43]. Емодзі не є ефективними як самостійний засіб комунікації без опори на іншу мову, яка поєднує їх зі словами, надає цим символам справжнього значення, знижує їхню неоднозначність та дозволяє витлумачити їх зміст у контексті письмового повідомлення та супровідних чинників [16, с. 2]. Така аргументація особливо посилюється з урахуванням того, що потерпілою особою від домагання для сексуальних цілей за ст. 156¹ КК є дитина. Зважаючи на вікові особливості обмеженого сприйняття та трактування інформації символічного характеру, діти (особливо молодшого шкільного віку) не завжди здатні повністю ідентифікувати прихований зміст повідомлень та виявити сексуалізовану конотацію отриманих графічних символів. Можливості їх сприйняття цифрової інформації обмежуються й особливостями середовищного розвитку, рівнем когнітивних здібностей, досвідом взаємодії із соціальними мережами тощо. Можемо припустити, що рівень перцепції графічних елементів буде відрізнятися і залежно від різних вікових груп дітей. А відтак, з огляду на ознаку інтерпретаційної варіативності, самостійне послуговування емодзі на позначення пропозиції зустрічі за ст. 156¹ КК не є можливим. Лише у поєднанні із вербально вираженою інформацією такі символи можуть тлумачитися як такі, що однозначно вказують на комунікативну спрямованість правопорушника. Така формула є беззастережною за своєю суттю, адже унеможливорює

ризика “виправдання” поведінки злочинця фактором непорозуміння та неправильного сприйняття.

Зважаючи на викладене, резюмуємо, що нормативне закріплення використання графічних символів (у тому числі й емодзі) як невербальної форми виразу пропозиції зустрічі за ст. 156¹ КК (як можливий варіант реагування на зростаючу небезпеку їх використання з сексуальною метою) є потенційно неприйнятним рішенням. З одного боку, існує суспільна необхідність у використанні інструментарію кримінально-правового регулювання для гарантування стану цілковитої захищеності дітей від домагання для сексуальних цілей у сфері цифрового спілкування, що дедалі частіше використовується як безпосередній осередок вчинення цього кримінального правопорушення. З іншого боку, варіативність у трактуванні, а також відсутність статичного, універсального змісту графічних символів (на прикладі емодзі), унеможлиблює точне встановлення меж юридично значущої поведінки, що, відповідно, створює люфт для правової непевності. При цьому, як відомо, однією із основних засад, що зумовлює ефективне функціонування норми (у тому числі кримінально-правової) є принцип правової визначеності, що вимагає чіткості, зрозумілості, однозначності, зокрема передбачуваності (прогнозованості) та стабільності [25]. Тому нормативне інкорпорування використання емодзі як самостійно виокремленої форми пропозиції зустрічі при домаганні дитини для сексуальних цілей концептуально суперечить такій вимозі. Видається, що у протилежному випадку одним із негативних наслідків подібного законодавчого окреслення може стати невинуватене розширювальне тлумачення диспозицій ч.ч. 1 та 2 ст. 156¹ КК, що, відповідно, потягне ризики зловживань та надмірної кримінально-правової репресії (у випадку, коли пропозиція через емодзі або інші графічні символи буде витлумачена контекстуально неправильно).

Певним рішенням на користь розв’язання поставленої проблеми вбачається внесення змін до Примітки аналізованої статті, з тим, щоб передбачити у ній нормативне визначення пропозиції зустрічі, яке б враховувало особливості комунікації із використанням сучасних цифрових інструментів (у т.ч. різного роду графічних символів). Однак, як вказувалося нами на початку, враховуючи, що у цій публікації авторка обмежилася виключно аспектом висвітлення проблеми небезпечності використання емодзі як потенційної форми пропозиції зустрічі дитині за ст. 156¹ КК України, надати остаточне бачення відповідних змін до Примітки на цьому етапі дослідження ще не видається доцільним.

Висновки. Отже, описане вище дає підстави ствердити, що хоча використання графічних символів (на прикладі емодзі) потенційно може сприйматися як невербальна (візуально-символічна) форма пропозиції зустрічі дитині за ст. 156¹ КК, її самостійне значення без підтвердження відповідною вербально вираженою інформацією не є достатнім для кваліфікації вчиненого за означеною статтею. Така позиція впливає із варіативної природи значення таких елементів, що виключає можливість їх чіткої, однозначної інтерпретації. З огляду на це, видається доцільним, у разі виникнення релевантної практики, спиратися на підхід комплексної оцінки пропозиції зустрічі дитині (з урахуванням усіх форм її вираження та загального контексту повідомлення). Відтак, перспективними для подальших наукових розробок вбачаються міждисциплінарні дослідження (із залученням спеціалістів у галузі психології, лінгвістики, семіотики тощо) у сфері оцінки сексуалізованої комунікації із дітьми за допомогою цифрових символічних форм. Такі дослідження, зокрема, можуть включати (але не обмежуватися цим): питання ролі чинника емодзі (та інших графічних засобів комунікації) у наближенні правопорушника до його кінцевої мети сексуального

характеру, рівня сприйняття та розуміння відповідних візуальних елементів із сексуальною конотацією дітьми залежно від їхніх вікових, розумових, культурних та інших особливостей; впливу їх використання на дитячу психіку (як у напрямі отримання від дорослого, так і надсилання самою дитиною) тощо.

Використана література

1. Як перекладається слово Емодзі українською. *Словотвір*: веб-сайт. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/emodzi>.
2. Як перекладається слово Смайл українською. *Словотвір*: веб-сайт. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/smail>.
3. Чаплак Я. В., Чуйко, Г.В. Специфіка мемів у інтернет-просторі сучасного суспільства. *InterConf*. 2022, № 95. С. 337–350. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.01.2022.035>.
4. Як перекладається слово Гіфка українською. *Словотвір*: веб-сайт. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/hifka>.
5. Gesselman A. N., Ta V. P., Garcia J. R. Worth a thousand interpersonal words: Emoji as affective signals for relationship-oriented digital communication. *PLOS ONE*. 2019. Vol. 14, No. 8. P. e0221297. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0221297>
6. Крекотень О. В., Березняк О. П. Дидактичні можливості використання емодзі в курсі іноземної мови нелінгвістичного університету. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 2, № 70. С. 191–195. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-2.36>
7. Легкобит Є. О. Лінгвістика та паралінгвістика у контексті інтернет комунікації. *Science and Education a New Dimension*. 2020. Вип. VIII(242), № 42. С. 16–18. DOI: <https://doi.org/10.31174/send-hs2020-242viii42-03>
8. Нагаєць І. Ю., Тарасенко Ю. В. Мова емодзі, як перспективний засіб маркетингової комунікації. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 2. С. 132–139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2017_2_20
9. Соломенко Л. Способи вираження емоційних реакцій як комунікативна практика користувачів соціальних мереж. *Образ*. 2023. Т. 43, № 3. С. 102–110. DOI: [https://doi.org/10.21272/obraz.2023.3\(43\)-102-110](https://doi.org/10.21272/obraz.2023.3(43)-102-110)
10. Горелова В. Ю. Поняття ідеограми в якості доказу волевиявлення особи. *Legal Bulletin*. 2023. Вип. 198, № 10. С. 175–183. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339x-2023-10-175-183>
11. Махачашвілі Р. К., Бахтіна А. О. Hate емої в лінгвокриміналістичних експертизах: проблеми декодифікації смислу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2021. № 1(94). С. 79–96. DOI: [https://doi.org/10.35433/philology.1\(94\).2021.79-96](https://doi.org/10.35433/philology.1(94).2021.79-96)
12. Evans V. The emoji code: How smiley faces, love hearts and thumbs up are changing the way we communicate. London: Michael O'Mara Books Limited. 2017. 256 p.
13. Danesi M. The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in the Age of the Internet. Bloomsbury Publishing Plc, 2017. 199 c.
14. Leonardi V. Communication challenges and transformations in the Digital Era: emoji language and emoji translation. *Language and Semiotic Studies*. 2022. № 8 (3). P. 22–44. DOI: <https://doi.org/10.1515/lass-2022-2003>
15. Ozioma J. O.-K., Okechukwu O., Nneka U. N. Is Emoji a Universal Language?. *Edumania-An International Multidisciplinary Journal*. 2024. Vol. 02, No. 02. P. 97–108. DOI: <https://doi.org/10.59231/edumania/9040>
16. Emoji crimes on social media applications / N. Alhendi et al. *Cogent Social Sciences*. 2024. Vol. 10, No. 1. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2374421>

17. Barber C., Bettez S. Deconstructing the Online Grooming of Youth: Toward Improved Information Systems for Detection of Online Sexual Predators: Completed Research Paper. *ICIS 2014 Proceedings*. 2014. 20 p. URL: <https://aisel.aisnet.org/icis2014/proceedings/ConferenceTheme/14>
18. Чернега Ю.О. Відповідальність за підкуп за кримінальним правом України: дис. ... канд. юрид. наук. / спец. 12.00.08. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України. 2019. 223 с.
19. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. *Верховна Рада України*: оф. вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
20. Акт комунікативний. *Велика українська енциклопедія*: вебсайт. URL: https://vue.gov.ua/Акт_комунікативний.
21. Sharvit J. What Emojis Mean Sex? A Thorough Guide to Dirty Emojis. *wiki How*: website. URL: <https://www.wikihow.com/What-Emojis-Mean-Sex>
22. Baucom J. A Parent's Guide to Sexting Emojis. *Gabb*: website. URL: <https://gabb.com/blog/sexual-emojis/>
23. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
24. Emoji. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*: website. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/emoji>
25. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України "Про вищу освіту": Рішення Конституційного суду України від 20.12.2017 № 2-п/2017. *Верховна Рада України: Законодавство*: оф. веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-17#Text>.

~~~~~ * * * ~~~~~